

SUKUPUOLITTUNUT TALOUS

FT Anna Elomäki
Sukupuolentutkimus, Helsingin yliopisto
Tasa-arvovaje-hanke
@annaalomaki

Tänään

- I. Tasa-arvovaje
- II. Mikä on talous ja miten siitä puhutaan?
 - Kritiikkiä sukupuolinäkökulmasta
- III. Sukupuolittunut talous
 - Toiminta, toimijat, tieto
- IV. Hoiva, talous, sukupuoli
- V. Tasa-arvonäkökulmaa kuntatalouteen

TASA
ARVO
VAJE

TALOUS ON TASA-ARVOKYSYMYS.

- Koneen säätön rahoittama hanke (2016-2017) tuo sukupuolinäkökulmaista tutkimustietoa taloutta käsittelevään päätöksentekoon ja julkiseen keskusteluun
- Työryhmä: Anna Elomäki (HY), Johanna Kantola (HY), Anu Koivunen (Tukholman yliopisto), Hanna Ylöstalo (TaY)

www.tasaarvovaje.fi

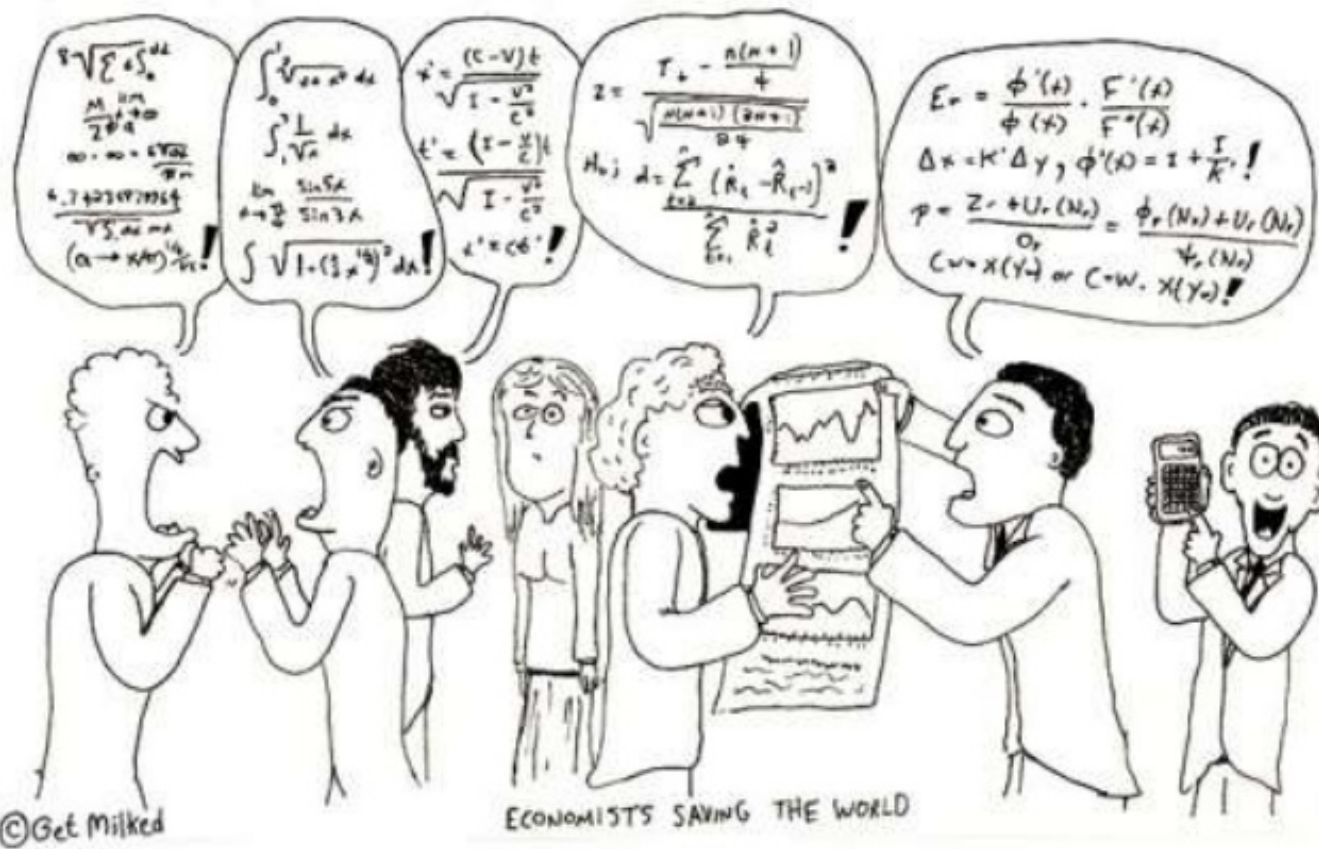
Facebook: [tasaarvovaje](https://www.facebook.com/tasaarvovaje)

Twitter: [@tasaarvovaje](https://twitter.com/tasaarvovaje)

II Talouskäsitteet ja talouspuhe

- Mistä puhutaan, kun puhutaan “taloudesta”?
 - Erillinen yhteiskunnan osa-alue, jolla omat lainalainsuutensa
 - Taloudellinen toiminta (vs. ei-taloudellinen, ei-tuottava toiminta)
 - Talouden tilanne tietyllä maantieteellisellä alueella (kansantalous)
- Mikä määrittää taloutta ja taloudelliseksi ymmärrettyä toimintaa?
 - Markkinat, **raha** vaihtaa omistajaa
 - Päämäärät: hyöty, tehokkuus, tuottavuus, kasvu, kilpailukyky
- Miten taloudesta puhutaan?
 - Numerokeskeisyys, abstraktius (BKT, kestävyysvaje, velkasuhde)
 - Asiantuntijuuden kapeus ja suuri merkitys

Kriittisiä (sukupuoli)näkökulmia

- Kapea talouskäsitelmä rajaa ulos tasa-arvolle tärkeitä teemoja ja naistapaiseksi ymmärrettyä toimintaa (palkaton työ ja hoiva)
 - Palkattoman työn arvo Suomessa 40% BKT:stä
- Talouspuhe sivuuttaa vaikutukset ihmisten arkeen ja taluspäätösten taustalla vaikuttavat arvot ja ideologiat
- Kun talouspuhe on miesten puhetta miehistä miehille unohtuu, että talous on tasa-arvokysymys
 - Taloustilanne, talouspolitiikka ja budjetit vaikuttavat sukupuolten tasa-arvoon + miehiin ja naisiin eri tavoin
 - Budjetti hallituksen todellinen tasa-arvo-ohjelma
- Tarvitaan laajempi ymmärrys taloudesta ja sen päämääristä
 - Julie A. Nelson: “Talous on sosiaalista huolenpitoa”

III Talouden sukupuolittuneisuus

Sukupuolittunut toiminta

- Sukupuolittunut työnjako talouden piirissä
 - Valtaosa palkattomasta työstä jota ei huomioida BKT:ssä on naisten tekemää (Suomi: 59%, lapsiperheissä enemmän)
 - Työmarkkinoiden segregoituminen
 - Naisvaltainen julkinen sektori (Suomi 40% naisista työskentelee julkisella sektorilla, naiset 71,5% julkisen sektorin työntekijöistä)
 - Sekä palkallisen että palkattoman hoivan naisvaltaisuus
- Mies- ja naisvaltaisten alojen arvottaminen eri tavoin
 - Palkkaerot
 - Tehoton julkinen sektori / tehokas yksityinen sektori
 - Hoiva kustannuseränä / tulevaisuusorientoituneet investoinnit rakennuksiin ja teihin

Sukupuolittuneet toimijat

- Naispolitiikot aliedustettuina talouskysymyksissä (esim. hallitusneuvottelujen talous-työryhmässä naisia 3/16)
- Maskuliininen finanssibyrokraatia (valtionvarainministeriö, EU): naisten alhainen edustus + maskuliiniset normit
 - Päätösvalta siirtymässä eduskunnalta ja kunnilta kansainväliselle ja kansalliselle finanssibyrokratialle (esim. kuntatalouden uusi ohjausjärjestelmä, EU:n taloushallinta)
- Naisten aliedustus yksityisen sektorin päätöksenteossa
- Talousasiantuntijuus on miehistä asiantuntijuutta
 - Naisten vähättely ja hiljentäminen: “Mitä sinä tyttö taloudesta tiedät”

Sukupuolittunut tieto

- Taloustieteessä sukupuoli/naiset enimmäkseen näkymättömiä
 - Ihmiskuva: laskelmoiva ja rationaalinen “economic man” toistaa maskuliiniseksi miellettyjä piirteitä ja arvoja
 - Aihevalinta: fokus markkinoilla tapahtuvaan toimintaan
 - Menetelmät: matemaattiset mallit kadottavat ihmiset näkyvistä
- Palkaton työ ja hoiva unohtuu tai otetaan annettuna
- Taloustieteen puutteelliset välineet epätasa-arvon ja vallan analyysiin
 - Joko epätasa-arvoa ei huomioida (valinnat, luonne ja kyvykkyys) tai sitä analysoidaan epätehokkuutena
- Feministinen taloustiede laajentaa valtavirtataloustieteen näkemystä taloudesta ja analysoi taloutta sukupuolinäkökulmasta

IV Hoiva, talous, sukupuoli

Hoivan voi nähdä taloudellisena hyödykkeenä ja merkittävänä osana taloutta, mutta sen merkitys ymmärretään harvoin.

Hoivapalvelut leikkauskohteena, julkinen sektori irrottautumassa hoivan tarjoamisesta

Hoivapalveluiden yksityistyminen ja markkinoituminen, hoivavastuun ja hoivan kustannusten yksityistyminen

Liian kallis hoiva?

“Hoiva on aina jossain määrin kallista”: julkistalouden säästöt näkyvät kustannuksina vanhempien ja omaisten arjessa

Julkisrahoitteiset hoivapalvelut vaikuttavat kalliilta, koska on totuttu siihen, että joku (naiset, maahanmuuttajat, omaishoitaja) hoivaa ilmaiseksi tai halvalla (Hoppania ym.)

Hoiva investointina: kasvattaa tuottavuutta ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä, mahdollistaa naisten palkkatyötä, lisää työpaikkoja

V Kuntatalous ja tasa-arvo

- Kuntatalouden feministinen talouden strategia
 - Esimerkkinä UK Women's Budget Group “Plan F”: investoinnit sosiaaliseen infrastruktuuriin (hoivaan, kasvatukseen, ja sosiaaliturvaan)
- Sukupuolitietoinen budjetointi käyttöön kuntatasolla
- Haasteita
 - Uusi kuntatalouden ohjausjärjestelmä ja lisääntynyt kontrolli: yhä enemmän hallituksen päätöksiä, jotka lisäävät kuntien tuloja tai vähentävät menoja (esim. vanhuspalvelulain heikennykset)
 - Sote- ja maakuntauudistus: sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä päätöksenteko, palvelut ja henkilökunta siirtyvät maakuntatasolle, rahoitusmalli muuttuu

PAREMPAA TALOUSPOLITIIKKAA.

**MITEN SUKUPUOLI VOITAIISIIN PAREMMIN
HUOMIOIDA TALOUSPOLITIIKASSA?**

**MITÄ FEMINISTINEN NÄKÖKULMA
TUO TALOUSTIETEeseen?**

**MIKSI HOIVA ON KULUERÄ
JA INFRA INVESTOINTI?**

AJANKOHTA: 30. Marraskuuta klo 13.30 – 16.30

PAIKKA: VATT Economicum, Arkadiankatu 7, 00101 HELSINKI
